

VARAUTUMINEN TULEVAAN

Aiheesta löytyy melko kattavasti tietoa Vanhustyön Keskusliiton sivuilta osoitteesta:

<https://www.vanheneminen.fi/hoida-ainakin-nama>

Tässä lyhyesti listaa niistä asioista, jotka kannattaa hoitaa ajoissa kuntoon:

- Mikäli on kyse pariskunnasta, jolla on yhteinen **pankkitili**, niin sen lisäksi kannattaa avata myös oma tili kummallekin puolisolalle. Molemmilla puolisoilla olisi myös hyvä olla käyttö-oikeus toistensa tileihin. Tällöin tulot ohjattaisiin kummankin omalle tilille ja puoliset siirtäisivät yhteiselle tilille kuukausittain sovitun määrän rahavaroja yhteisten asioiden hoitamista varten. Tällöin puolison menehdyttyä toisen puolison on helpompi hoitaa omia pankkiasioitaan.
- **Hoitotahdolla** ihminen voi ennalta määritellä toiveitaan elämän loppuun liittyvistä asioista ja etenkin siitä, miten tehokkaasti haluaa tulla hoidetuksi. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL:n) ja Muistiliiton mallit

- Kirjaa toiveesi ja ajatuksesi, esimerkkejä löytyy [Terveyskirjastosta](#).
- Käytä halutessasi valmiita lomakkeita, esimerkiksi THL:n ja Muistiliiton mallit
- Kirjautu [Kanta.fi](#) -palveluun
- Lisää Hoitotahto- osioon hoitotahtosi tekstinä tai liitteenä.

-Edunvalvontavaltuutuksella voit nimetä asioillesi turvallisen hoitajan. Se on hyvä tapa varmistaa, että sinulla säilyy päätäntävalta asioistasi elämäsi loppuun saakka.

Edunvalvontavaltuutus kannattaa tehdä asiantuntijan

ohjauksessa. Lisää tietoa edunvalvontavaltuuksesta löydät tästä linkistä: <https://omissakasissa.fi/>

-Mikäli kyse on avioparista, joilla joko molemmilla tai toisella on rintaperillisiä, niin on suositeltavaa tehdä **testamentti**. Avioparin keskinäisessä testamentissa voidaan määrätä lesken osalta joko omaisuuden hallinta- tai omistusoikeudesta. Lisää yksityiskohtaista tietoa löytyy mm.

<https://www.minilex.fi/a/keskin%C3%A4inen-testamentti-avioliitossa>

PERUNKIRJOITUS

Perunkirjoitus on aina tehtävä ja perukirja pitää toimittaa verottajalle viimeistään 3 kuukauden kuluttua vainajan kuolemasta. Perustellusta syystä verottajalta voi hakea lisääaikaa korkeintaan 1 kuukauden verran.

Tarvitset perunkirjoitukseen:

1. Sukuselvitys

- Mikäli vainaja kuului joko evankelisluterilaiseen tai ortodoksisen seurakuntaan, niin vainajasta tulee tilata ns. sukuselvitys kyseisestä seurakunnasta [Tilaa virkatodistus - evl.fi](https://www.evli.fi/) tai [Tilaa sukuselvitys - Suomen ortodoksinen kirkko](https://www.ortodoksinenkirkkoon.fi/) . Sukuselvitys kannattaa tilata mahdollisimman pian, sillä sen toimitus saattaa kestää jonkin aikaa. Jos teetät perunkirjotuksen, niin voit myös pyytää perunkirjotuksen tekijää tilaamaan sukuselvityksen. Sukuselvitys maksaa joitakin kymmeniä euroja.

- Jos kai kuolinpesän osakkaat kuuluvat samaan seurakuntaan kuin vainaja, niin edellä mainittu sukuselvitys riittää. Mikäli kuolinpesässä on osakkaita, jotka eivät kuulu kirkkoon, niin

lisäksi tarvitaan myös vainajan sukuselvitys (osakkaiden elossaolotodistus) digi- ja väestötietorekisteristä: [Sukuselvitys | Digi- ja väestötietovirasto | Digi- ja väestötietovirasto \(dvv.fi\)](#)

2. Kuolinpesän varat

Pankit toimittavat yleensä saldotodistukset per vainajan kuolinpäivä automaattisesti. Mikäli vainajalla oli sijoituksia (osakkeet, rahastot ym.), niin myös näistä tulee yleensä saldotodistukset automaattisesti.

- Pankkien saldotodistukset kaikista kuolinpesän tileistä
- Saldotodistukset sijoituksista kuten rahastot, pörssiosakkeet ja arvo-osuustilit
- Jäsenyydet ja niiden arvo esim. S-osuuskauppaa, osuuspankit jne.
- Puhelinosakkeet, käteisvarat, kuolinpäivän jälkeen tulleet tulot, kuten eläkkeet, ansio- ja pääomatulot, veronpalautukset jne.
- Tiedot kuolinpesän omistamista kiinteistöistä (esim. omakotitalo, kesämökki, maa- ja metsätilat)
- Kuolinpesän omistamat asunto-osakeyhtiön osakkeet, joiden osalta pitää tilata isännöitsijäntodistus taloyhtiön isännöitsijältä
- Muu kuolinpesän omistuksessa oleva irtaimisto kuten autot, veneet, muut rekisterissä olevat kulkuneuvot, aseet ja muu arvoomaisuus
- Koti-irtaimistoa ei perunkirjotuksessa tarvitse eritellä, mikäli se ei sisällä jotakin erityisen arvokasta

3. Kuolinpesän velat ja vähennykset

Pankit toimittavat yleensä automaattisesti saldotodistuksen per kuolinpäivä vainajan lainoista. Mikäli vainajalla oli muita lainoja/velkoja, niin niiden osalta kannattaa kysellä saldotodistusta (esimerkiksi ns. yhtiölainaa asunto-osakeyhtiöstä kannattaa kysyä

taloyhtiön isännöitsijältä). Vähennyksinä huomioidaan kuolinpäivän jälkeen maksetut vainajaan kohdistuvat laskut kuten vuokrat, sähkölaskut, sairaalalaskut, yhtiövastikkeet, verot jne. sekä lisäksi hautajaisjärjestelyihin ja perunkirjoitukseen syntyvät kustannukset.

- Saldotodistukset vainajan lainoista ja veloista
- Laskut vainajaan kohdistuvista **ennen kuolinpäivää kertyneiden kustannusten**, mutta kuolinpäivän jälkeen maksetuista laskuista kuten sairaalamaksut, vuokrat, vastikkeet, sähkölaskut, jätehuolto, vesimaksut, puhelinlaskut, lehtitilaukset, vakuutusmaksut jne. Kuolinpäivän jälkeen kertyneet em. kaltaiset kustannukset jäävät kuolinpesän maksettaviksi/vastuulle eikä niitä voi vähentää kuolinpesän varoista perunkirjoituksessa.
- Laskut hautajaisiin liittyvistä kustannuksista kuten hautaus-toimisto, vainajan kuljetus, mahdollinen tuhkaus, muistotilaisuus, seurakunnan veloitus, hautajaiskukat, hautakivi, perunkirjoituskulut ym. Jos perunkirjoituksen ajankohtana näistä ei ole vielä laskuja, niin kustannukset voidaan arvioida.

4. Muut asiakirjat ja tiedot

- Vainajan viimeinen virallinen osoite sekä kaikkien kuolinpesän osakkaiden nykyiset osoitteet
- Mikäli vainaja oli avioliitossa, niin mahdollinen avioehtosopimus
- Jos vainaja oli eronnut avioliitosta, niin tarvitaan ositus sopimus, mikäli kun sellainen on tehty
- Testamentti, jos sellainen on tehty sekä tiedoksisaantitodistukset perillisiltä, jos testamentti on jo saatettu heille tiedoksi. Mikäli testamenttia ei ole saatettu vielä perillisille tiedoksi, niin perunkirjoituksen tekemisen toimeksisaanut taho voi hoitaa sen kuolinpesän puolesta.
- Mikäli vainajan puoliso on kuollut aiemmin, niin tarvitaan jäljennös kuolleen puolison perunkirjasta sekä tiedot myös

- aiemmin kuolleen puolison omaisuudesta.
- Jos vainaja on jakamattoman kuolinpesän osakas, niin tällöin tarvitaan myös kopio kyseisen kuolinpesän perukirjasta.
 - Kaikista kuolinpesän omistuksista tarvitaan joko todellinen hinta (kuten saldotodistus) tai hinta-arvio (esim. kiinteistöt, asunto-osakkeet, ajoneuvot ym.).
 - Tiedot mahdollisesta henkivakuutuksesta.

Kaikille kuolinpesän osakkaille tulee varata tilaisuus olla läsnä perunkirjotustilaisuudessa, joten kutsut pyritään toimittamaan riittävän ajoissa. Kutsut toimitetaan ensisijaisesti sähköpostitse, jolloin niiden toimittamisesta ei peritä erillistä veloitusta. Mikäli kutsu/kutsut joudutaan postittamaan osakkaalle/osakkaille, niin niistä peritään erillinen veloitus tästä koituvien kustannusten mukaisesti.

Mikäli joku osakkaista ei pääse perunkirjoitukseen, niin riittää, kun hän toimittaa tästä kirjallisesti tiedon perunkirjoitustilaisuuden koollekutsujalle.

PERINNÖNJAKOSOPIMUS

Jos kuolinpesällä on vain yksi osakas, niin tällöin kuolinpesän varat ja velat siirtyvät osakkaalle perukirjalla, eikä erillistä perinnönjakosopimusta tarvita. Jos kuolinpesässä on kuitenkin useita osakkaita, niin on erittäin suositeltavaa laatia perinnönjakosopimus.

Mikäli kuolinpesän omistuksessa on sellaista omaisuutta, josta aiheutuu kuolinpesälle myös vastuita, niin voi olla tarpeen tehdä ensin ns. osittainen perinnönjakosopimus. Tällaista omaisuutta ovat esimerkiksi kiinteistöt ja asunto-osakkeet. Tällöin kuolinpesän on jätettävä jakamattomaksi myös pankkitili, jolla on

rahavaroja näiden vastuiden kattamiseksi. Jos kuolinpesällä on näiden lisäksi omaisuutta ja varoja, jotka voidaan heti perunkirjoituksen jälkeen jakaa (esim. muiden pankkitilien varoja, sijoituksia ym.), niin kannattaa tehdä ns. osittainen perinnönjakosopimus, jonka puitteissa varoja voidaan jakaa. Kiinteistöjen ja asunto-osakkeiden realisointi voi kestää kauan, jolloin muiden varojen jakaminen ilman osittaista perinnönjakosopimusta on vaikeaa.

Mikäli kuolinpesä tilaa perukirjan laatimisen toimeksisaaneelta myös perinnönjakosopimuksen, niin on tarkoituksenmukaista allekirjoittaa myös perinnönjakosopimus perunkirjoitus-tilaisuudessa. Perinnönjakosopimus tulee hyväksyä ja allekirjoittaa kaikkien kuolinpesän osakkaiden toimesta. Lisäksi tarvitaan kaksi todistajaa vahvistamaan allekirjoituksillaan perinnönjakosopimuksen allekirjoitus osakkaiden toimesta. Todistajat eivät saa olla kuolinpesän osakkaiden perheen jäseniä tai lähisukulaisia.

Iris Helin
045 652 0692
irishelin@gmail.com